

FOTO: PATRICK DIELEMAN

In het kader van het Programma Landbouwcentrum Aardappelen werden vorig jaar op 8 locaties in Vlaanderen rassenproeven aangelegd. De resultaten kunnen aardappeltelers helpen om een goede rassenkeuze te maken voor het komende seizoen. – NAAR: LCA –

Opbrengst en kwaliteit van halfvroeg en late aardappelrassen

• akkerbouw • aardappelen •

Op 6 locaties lagen telkens 8 tot 10 frietrassen. Op 3 plaatsen werden daarnaast ook nog 5 chipsrassen beproefd. Versmarktrassen lagen met 6 à 8 rassen op 2 locaties. De vroege rassen Première en Primavera lagen op één proefplaats. De aardappelen werden geplant tussen 6 april en 11 mei 2009 (zie tabel 1). Op een uitzondering na gebruikte men overal groot pootgoed. De plantafstand in de rij was afhankelijk per ras: 36 à 40 cm voor frietrassen, 28 à 33 cm voor chipsrassen en 34 cm voor versmarktrassen (zie tabel 2).

De bemesting gebeurde op basis van een grondontleding door de Bodemkundige Dienst van België. Ze verschilde ook per ras. Meestal kregen de rassen Asterix, Bastion, Lady Amarilla, Miranda en de chipsrassen 20 eenheden stikstof per hectare minder dan Bintje.

De meeste rassen uit de proeven zijn resistent tegen het aardappelcysteeteeltje

Globodera rostochiensis pathotype 1 en 4. Het telen van een ras dat resistent is tegen de pathotypes 1 en 4 van *G. rostochiensis* leidt tot een daling van dit pathotype met maximaal 80%. Bij de teelt van vatbare rassen op besmette grond vermeerderd de aaltjespopulatie sterk.

Tijdens het groeiseizoen werden de rassen opgevolgd op het veld en beoordeeld op diverse gewassenmerken (opkomst, gewasstand, bloei, afrijping, ...). Na de oogst bepaalde men opbrengst, sortering, onderwatergewicht, drijvers, blauwgevoeligheid, knolkenmerken, kook- en frietkwaliteit.

Frietrassen

In Melkwezer, Poperinge, Zwalm, Sint-Niklaas, Waterland-Oudeman en Zonnebeke werden telkens 8 à 10 frietrassen geplant. In de categorie frietrassen nam men het ras Bintje als standaardras. De totale opbrengsten waren over het alge-

meen goed. De sortering was vergelijkbaar met vorig jaar. In Sint-Niklaas en Melkwezer lagen de onderwatergewichten lager dan op de andere proefplaatsen.

Bintje Dit blijft het meest geteelde ras in België. De sortering +35mm kwam uit op gemiddeld 56 ton/ha met 75% in de sortering +50 mm (zie tabel 3). Deze proefopbrengst (onder ideale omstandigheden)

is vergelijkbaar met een praktijkopbrengst van 45 ton/ha (na aftrek van 20% door de invloed van kopakkers, spuitsporen en dergelijke). De resultaten van Bintje lagen het laagst in Zonnebeke. De kwaliteit van Bintje was over het algemeen (zeer) goed. Het onderwatergewicht bedroeg gemiddeld 386 g per 5 kg (zie tabel 4). Dit is het laagste van alle rassen. De knollen

waren heel blauwgevoelig met een index van 237 (zie tabel 5; 0 = niet blauwgevoelig; 400 = zeer blauwgevoelig). De smaak na koken (6,8; zie tabel 6) was goed en de frietkwaliteit (1,9; zie tabel 7) was zeer goed.

Asterix Dit blijft het op een na meest geteelde ras in België. Meerjarige proeven met Asterix bevestigden de meeropbrengst

Tabel 1 Proefomstandigheden industriërassen en rassen voor versmarkt - LCA 2009

Proefplaats	Melkwezer	Poperinge	Zwalm	St.-Niklaas	W-Oudeman	Zonnebeke	Gottem	Tongeren
Grondsoort	Zandleem	Zandleem	Lichte leem	Lichte zandleem	Polder	Zandleem	Zandleem	Leem
Proefnemer	ADLO	VTI	ADLO	LTCW	PCA	PCA	PCA	PIBO
Rassen in proef	Friet	Friet/chips	Friet	Friet	Friet/chips	Friet/chips	Friet/vers	Vers
Advies volgens ras (kg N/ha)	136	182	204	217	174/154	125/145	180	124
Organische bemesting (ton/ha) ¹	Groenbedekker	35	35	-	-	10	-	-
N	-	-	-	-	-	66	-	-
P ₂ O ₅	-	60	-	-	-	49	-	-
K ₂ O	-	143	-	-	-	48	-	-
Minerale bemesting								
N	130	84	99/80	190	154/174	78 / 98	156	124
P ₂ O ₅	36	-	38,5	40	-	-	-	-
K ₂ O	240	200	161/203	310	150	150	283	300
MgO	48	-	28	85	-	-	-	-
Plantdatum	14/04/09	11/05/09	15/04/09	14/04/09	10/04/09	5/05/09	20/04/09	6/04/09
Loofddoding	19/09/09	geen	5/09/09	7/09/09	6/09/09	16/09/09	22/07/2009 ¹	31/07/09
						28/07/09	-	-
Oogst	2/10/09	24/09/09	25/09/09	8/10/09	18/09/09	20/10/09	10/08/09	8/09/09

¹ Poperinge en Zwalm: rundermest; Zonnebeke: varkensmest

² De vroegste rassen werden op 22 juli doodgespoten

Tabel 2 Pootgoedkenmerken industriërassen en rassen voor versmarkt - LCA 2009

Ras	Kweekbedrijf	Maat (mm)	Poters/kg	Plantafstand in de rij (cm)	Lakschurft (0-100)	Zilverschurft (0-100)	Resistentie ¹ voor aardappelcystenaaltjes
Frietaardappelen							
Bintje	Diverse	35/45	19,5	40	0,0	10,2	Vatbaar
Asterix	HZPC	35/50	13,4	36	2,5	15,2	Ro1,4
Bastion	Selectiebedrijf Kooi	35/50	13,7	36	0,0	2,3	Ro1,4
Challenger	HZPC	35/50	15,9	40	3,0	3,9	Vatbaar
Focus	De Nijs	35/50	13,2	36	23,5	1,8	Ro1,4
Fontane	Agrico	35/50	15,9	36	2,0	0,7	Ro1,4
Integra	Agrico	35/50	13,5	36	2,0	2,4	Ro1,4
Lady Amarilla	Meijer	35/50	12,5	36	4,0	8,7	Vatbaar
Magnum	Comité Nord	35/45	16,4	40	1,5	4,8	Vatbaar
Miranda	Den Hartigh	35/50	12,7	36	3,5	5,6	Ro1,4
Zorba	Interseed	35/50	13,1	36	34,0	7,7	Vatbaar
Vroege frietaardappelen							
Première	Diverse	35/50	16,9	34	17,0	4,0	Ro1,4
Primavera	Semagri	35/50	13,1	34	11,5	2,5	-
Chipsaardappelen							
Lady Claire	Meijer	35/50	18,7	33	36,0	10,2	Ro1,4
Marlen	Agrico	35/50	18,1	33	29,0	4,7	Ro1,4
Pirol	Norika	28/35	39,7	28	29,5	1,1	Ro1,4
Sassy	Germicopa	35/50	17,2	33	7,0	2,2	Ro1,4
VR 808	Van Rijn	35/50	16,3	33	2,0	2,5	Ro1,4
Kookaardappelen							
Alexia	Schaap	35/50	14,0	34	0,0	8,1	Ro1,4
Allians	Europlant	35/45	15,9	34	2,0	0,4	Ro1,4
Artemis	Agrico	35/50	13,7	34	4,0	0,5	Ro1,4
Charlotte	Diverse	35/40	18,7	34	0,0	8,6	Vatbaar
Cilena	Europlant	30/45	19,4	34	13,0	14,7	Vatbaar
Musica	Meijer	35/50	12,4	34	2,5	5,4	Ro1,2,3,4
Nicola	Van Rijn	35/50	15,8	34	12,0	4,8	Ro1,4
Orchestra	Meijer	35/50	17,1	34	6,0	3,1	Ro1,4

¹ Ro1,4 = *Globodera rostochiensis* pathotype 1 en 4

ten opzichte van Bintje. Dit jaar werd op 2 locaties een gemiddelde meeropbrengst van 16% bereikt. Asterix heeft een behoorlijk knolaantal per struik, waardoor de sortering niet extreem grof is (79% +50 mm). Het onderwatergewicht bedroeg gemiddeld 426 g per 5 kg. De blauwgevoeligheid viel mee in vergelijking met de andere frietrassen (133). Het onderwatergewicht van Asterix lag hoger dan dat van Bintje, terwijl de blauwgevoeligheid van Asterix lager lag. De smaak van Asterix na koken was goed (6,3). Asterix is in de eerste plaats een frietaardappel met een behoorlijke bakkwaliteit tot februari. Zijn friet-

kwaliteit was bij de oogst zeer goed met een waarde van 2,1.

Bastion Dit is een laatrijp frietras dat voor de tweede keer in proef genomen werd. Dit ras wordt gekenmerkt door een zeer goed ontwikkeld gewas dat lang groen blijft (tweedelige loofdeling!). De meeropbrengst bedroeg gemiddeld 9% ten opzichte van Bintje en zijn aandeel +50 mm bedroeg 87%. In 2008 lag de meeropbrengst van Bastion ten opzichte van Bintje nog heel wat hoger. Alleen in Zwalm was ze lager. Het onderwatergewicht van Bastion was een van de hoogste binnen de frietrassen in proef, name-

lijk 445. Toch viel de blauwgevoeligheid nog mee met gemiddeld 144. Vooral in Melkwezer en Sint-Niklaas bleef de blauwgevoeligheid laag. In de smaakproef na koken scoorde Bastion aanvaardbaar (5,6) en de frietkwaliteit was zeer goed (1,6). Dit was ook vorig jaar het geval.

Challenger Dit grofgroeiend ras werd eveneens voor de tweede keer in de proef opgenomen. Het kweekbedrijf ziet in Challenger een alternatief voor Bintje in België. Het ras heeft, net als Bintje, een hoog knolaantal met gemiddeld 21 knollen per struik. Het is wel iets later rijp dan Bintje. Op 6 locaties werd een gemiddelde meeropbrengst van 7% genoteerd. 71% van de opbrengst bevond zich in de sortering +50 mm. Door het hoge knolaantal blijft de sortering dus iets fijner. Het onderwatergewicht was hoog (420 g per 5 kg). De blauwgevoeligheid (147) bleef onder het gemiddelde van alle rassen. De frietkwaliteit van Challenger (1,7) was zeer goed en zelfs iets beter dan die van Bintje. Als kookaardappel (5,7) behaalde dit ras een aanvaardbaar niveau, maar scoorde het minder goed dan Bintje.

Focus Dit is een middenvroeg frietras dat voor het derde jaar beproefd werd. De opbrengst lag 17% hoger dan die van Bintje met maar liefst 89% grove knollen (lage knolzetting). Dit is vergelijkbaar met de resultaten van 2008. Focus had dit seizoen uitzonderlijk een voldoende hoog onderwatergewicht (409 g/5 kg). De voorbije 2 jaar was de grens van 360 g per 5 kg op de verschillende proeflocaties moeilijk te halen. De score voor blauwgevoeligheid was 120, vooral in Melkwezer en Sint-Niklaas was dit laag. De frietkleur was gemiddeld gezien gelijk aan deze van Bintje, maar de kookkwaliteit was maar net voldoende (5,1). Let wel op, want Focus is gevoelig voor metabuzin.

Fontane Dit ras was, na Bintje en Asterix, het meest geteelde bewaarras in 2009. De voorbije seizoenen had dit ras zeer goede resultaten, dit jaar gaf het 'slechts' 8% meer opbrengst dan Bintje en 85% was +50 mm. Een nauwe plantafstand is noodzakelijk om voldoende kilo's te produceren en holheid te voorkomen. Het onderwatergewicht lag met 451 g per 5 kg gemiddeld zeer hoog. De blauwgevoeligheid was dit jaar 182. De frietkleur van Fontane was zeer goed (1,6) en ook de smaak na koken was goed (6,4).

Integra Dit ras werd voor de eerste keer in de proef genomen. Dit bleef beperkt tot 2 locaties. Qua rijpheid kunnen we dit ras vergelijken met Bintje. Gemiddeld gezien lag de opbrengst iets hoger dan bij Bintje (+8%) met een sortering van 77% +50 mm. Het onderwatergewicht lag vrij hoog met 433 g per 5 kg. Integra is heel gevoelig voor blauw (305). De frietkwaliteit was zeer goed (1,5), maar de kookkwaliteit was onvoldoende (4,5).

Tabel 3 Opbrengst en sortering industrierrassen - LCA 2009

Ras	Totale opbrengst +35 mm (relatief t.o.v. Bintje)							Sortering (%)
	Me	Po	Zw	StN	WO	Zo	Gem.	marktbaar +50 mm
Frietaardappelen								
Bintje	100	100	100	100	100	100	100	75
Asterix	120	-	112	-	-	-	116	79
Bastion	124	106	96	117	107	104	109	87
Challenger	114	109	101	107	103	113	107	71
Focus	128	117	105	134	114	107	117	89
Fontane	116	107	104	107	108	105	108	85
Integra					111	105	108	77
Lady Amarillia	112	95	100	110	106	100	104	80
Magnum	132	110	112	125	128	106	119	90
Miranda	89	87	79	-	80	96	86	80
Zorba	79	87	72	85	88	86	83	84
Opbr. Bintje (ton/ha)	54	60	61	57	53	51	56	
-20% (cfr.praktijk)	43	48	49	45	42	41	45	
Totale opbrengst +35 mm (relatief t.o.v. Lady Claire)								Marktbaar 35-70 mm
Chipsaardappelen								
Lady Claire		100			100	100		97
Marlen		119			99	107	109	93
Pirol		99			80	100	93	89
Sassy		111			107	105	108	97
VR 808		115			115	101	110	100
Opbr. Lady Claire (ton/ha)		49			48	47	48	
-20% (cfr. praktijk)		39			38	37	38	

Me = Melkwezer, Po = Poperinge, Zw = Zwalm, StN = Sint-Niklaas, WO = Waterland-Oudeman, Zo = Zonnebeke

Tabel 4 Onderwatergewicht en drijvers bij friet- en chipsaardappelen - LCA 2009

Ras	Onderwatergewicht (g/5 kg)							Drijvers bij dichtheid 1,06 (%)						
	Me	Po	Zw	StN	WO	Zo	Gem.	Me	Po	Zw	StN	WO	Zo	Gem.
Frietaardappelen														
Bintje	337	427	380	334	416	420	386	23	0	0	7	0	0	5
Asterix	415	-	448	-	-	-	426	2	0	0				1
Bastion	421	492	447	414	468	458	445	7	0	0	3	0	0	2
Challenger	371	453	415	382	477	433	420	2	0	1	3	0	0	1
Focus	375	435	405	372	430	401	409	6	0	2	4	0	1	1
Fontane	421	495	447	411	479	463	451	4	0	0	0	0	0	1
Integra	-	-	-	-	451	429	433				0	0	0	0
Lady Amarilla	341	458	415	401	447	418	406	9	0	0	0	0	0	2
Magnum	430	500	459	418	489	465	449	0	0	0	0	0	0	2
Miranda	333	420	389	356	422	395	392	9	2	0	0	0	0	2
Zorba	351	432	424	352	441	414	412	20	0	0	12	0	2	5
Chipsaardappelen														
Lady Claire		469			449	430	449				0	0	0	0
Marlen		467			461	464	464				0	0	0	0
Pirol		502			478	475	485				0	0	0	0
Sassy		517			508	497	507				0	0	0	0
VR 808		524			515	495	512				0	0	0	0

Me = Melkwezer, Po = Poperinge, Zw = Zwalm, StN = Sint-Niklaas, WO = Waterland-Oudeman, Zo = Zonnebeke,

Tabel 5 Blauwgevoeligheid industrierrassen en rassen voor versmarkt - LCA 2009

Ras	Blauwgevoeligheid (0-400)						
	Me	Po	Zw	StN	WO	Zo	Gem.
Frietaardappelen							
Bintje	89	356	232	158	337	249	237
Asterix	68	-	197	-	-	-	133
Bastion	62	281	102	67	92	261	144
Challenger	114	184	109	75	164	236	147
Focus	41	123	121	70	197	167	120
Fontane	56	272	213	106	161	284	182
Integra	-	-	-	-	284	326	305
Lady Amarilla	6	122	61	27	144	133	82
Magnum	135	373	339	178	347	333	284
Miranda	32	253	161	64	146	151	135
Zorba	33	168	112	48	96	126	97
							170
Chipsaardappelen							
Lady Claire		364			178	180	241
Marlen		367			247	370	328
Pirol		372			343	350	355
Sassy		379			391	352	374
VR 808		361			312	308	327

Me = Melkwezer, Po = Poperinge, Zw = Zwalm, StN = Sint-Niklaas, WO = Waterland-Oudeman, Zo = Zonnebeke

1 Blauwgevoeligheid: 0 = niet gevoelig, 400 = zeer gevoelig, 80 = grens voor gevoeligheid van frietras

Lady Amarilla Dit frietras lag voor de derde keer in proef. Dit ras rijpte in vergelijking met de meeste andere frietrasen iets vroeger af. De opbrengst lag op de meeste proefvelden – met uitzondering van Poperinge – iets hoger dan Bintje (+4%) met gemiddeld 80% grove knollen. Het onderwatergewicht was gemiddeld 406 g per 5 kg. In Melkwezer was dit heel laag (341 g

per 5 kg). De blauwgevoeligheid was de laagste met 82. Het sterke punt van Lady Amarilla is zijn bakkleur (1,6). Tijdens de bewaring kan dit ras zijn goede bakkleur ook lang behouden. Een score van 5,6 voor de kookkwaliteit was net aanvaardbaar.

Magnum Dit is een ras van Franse oorsprong dat later rijp is dan Bintje. Met een meeropbrengst van 19% en een aandeel

grote knollen van 90% was Magnum het meest productieve en meest grove ras in de proef. Zijn onderwatergewicht bedroeg gemiddeld 449 g per 5 kg. Bij deze waarde was de blauwgevoeligheid van Magnum bij de hoogste van alle resultaten (284). De smaak na koken was maar net voldoende (5,0). De frietkwaliteit van Magnum (2,3) lag iets iets hoger en was dus iets slechter in vergelijking met veel andere rassen. Toch was deze, uitgezonderd in Zonnebeke, nog steeds zeer goed.

Miranda Dit is een frietras dat vroeger rijp is dan Bintje. Het kan op dit vlak vergeleken worden met Felsina. De opbrengst lag lager in vergelijking met die van Bintje (-14%), maar de sortering was grover (80% +50 mm). Het onderwatergewicht was vergelijkbaar (392 g per 5 kg). Miranda was blauwgevoelig met een score van 135, maar dit is toch nog minder dan Bintje. De smaak na koken was goed (6,0) en de frietkleur was zeer goed (1,7). De voorbije bewaarperiodes kon dit ras zijn goede bakkleur behouden tot in de maand mei.

Zorba Zorba is een frietras van Duitse oorsprong dat voor de tweede keer in de proeven werd opgenomen. Zorba kende een vroege afrijping die vergelijkbaar is met Miranda. De opbrengst was de laagste van alle beproefde rassen (-17%). De knollen waren grof met 84% in de sortering +50 mm (weinig knollen per struik). Zijn onderwatergewicht was 412 g per 5 kg en zijn blauwgevoeligheid bedroeg gemiddeld 97. De frietkwaliteit van Zorba was de hoogste van allemaal (2,7 = goed). Het ras voldeed niet als kookaardappel. Na de oogst werd zeer veel lakschurft vastgesteld op de knollen.

Chipsrassen

De eisen die gesteld worden aan chipsaardappelen zijn streng. De ronde knollen moeten zo veel mogelijk een sortering van 35/70 mm hebben. Het onderwatergewicht moet minstens 400 g per 5 kg bedragen en de bakkleur moet nog beter zijn dan die van frietrasen. In 2009 werden 5 chipsrassen aangeplant in Poperinge, Waterland-Oudeman en Zonnebeke. Het ras Lady Claire werd als standaard genomen.

Lady Claire Het middenvroeg chipsras Lady Claire is geschikt voor lange bewaring. De proefopbrengst was gemiddeld 48 ton/ha met een sortering 35-70 mm van 97%. Deze proefopbrengst is vergelijkbaar met een praktijkopbrengst van 39 ton/ha (na aftrek van 20% voor de invloed van kopkokers, spuitsporen en dergelijke, zie tabel 3). Het onderwatergewicht bedroeg gemiddeld 449 g per 5 kg (zie tabel 4). De blauwgevoeligheid van Lady Claire lag zeer hoog, maar die was met gemiddeld 241 wel de laagste van alle chipsrassen (zie tabel 5). Vooral in

FOTO: PATRICK DIELEMAN

Tabel 6 Kookkwaliteit industrierrassen -LCA 2009

Ras	Smaak na koken (1-9) ¹						Meligheid (1-9) ¹		Zwartverkleuring (1-9) ¹
	Me	Po	Zw	StN	WO	Zo	Gem.	Gem.	Gem.
Frietaardappelen									
Bintje	6,0	7,5	7,0	6,5	6,5	7,0	6,8	2,0	1,1
Asterix	6,5	-	6,0	-	-	-	6,3	3,0	1,0
Bastion	6,0	6,5	4,5	6,0	5,5	5,0	5,6	2,9	1,3
Challenger	4,0	6,5	5,0	6,5	5,5	6,5	5,7	2,8	1,0
Focus	6,5	6,0	4,0	4,0	4,0	6,0	5,1	3,3	1,5
Fontane	7,0	6,5	7,0	6,0	5,0	7,0	6,4	3,7	1,1
Integra	-	-	-	-	4,0	5,0	4,5	2,0	1,5
Lady Amarilla	4,0	6,0	6,5	5,5	5,5	6,0	5,6	3,0	2,6
Magnum	5,5	5,5	5,5	3,5	5,0	5,0	5,0	5,2	1,6
Miranda	4,5	7,5	6,0	4,5	7,0	6,5	6,0	1,8	1,3
Zorba	2,5	5,0	5,0	5,0	5,0	3,5	4,3	2,9	1,1
Chipsaardappelen									
Lady Claire		4,5			5,0	5,0	4,8	2,3	1,0
Marlen		5,5			4,0	5,5	5,0	2,8	1,3
Pirol		5,0			4,5	6,0	5,2	4,0	1,5
Sassy		4,5			4,5	5,0	4,7	4,0	1,2
VR 808		5,5			3,5	4,5	4,5	6,3	2,0

Me = Melkwezer, Po = Poperinge, Zw = Zwalm, StN = Sint-Niklaas, WO = Waterland-Oudeman, Zo = Zonnebeke

¹ Smaak, meligheid en zwartverkleuring na koken: schaal 1-9; waarbij 1 = zeer slecht/geen, 9 = zeer goed/veel

Poperinge was de blauwgevoeligheid heel hoog. Zowel het uitzicht als de smaak van de chips waren zeer goed (7,3).

Marlen Dit is een middenvroeg tot middenlaat chipsras. De opbrengst lag hoger in vergelijking met Lady Claire (+9%). Enkel in Waterland-Oudeman was de opbrengst vergelijkbaar met Lady Claire. De marktbaar sortering 35-70 mm lag iets lager met 93%. Het onderwatergewicht was gemiddeld 464 g per 5 kg en de blauwgevoeligheid was gemiddeld 328. Vooral de proef in Waterland-Oudeman

behaalde een lagere score. Het uitzicht en de smaak van de chips waren goed (respectievelijk 6,2 en 6,8).

Pirol Dit is een middenvroeg chipsras. Let wel, dit was het enige ras waarbij een kleine potermaat (28/35) werd gebruikt met een plantafstand van 28 cm. De opbrengst lag gemiddeld 7% lager. Die viel vooral tegen in Waterland-Oudeman. Dit ras haalde hiermee de laagste opbrengst van alle beproefde rassen. Ook de sortering 35-70 mm was met 89% de laagste. Ten gevolge van de kleinere potermaat lag het

aantal knollen per struik ook lager. Het gemiddelde onderwatergewicht bedroeg 485 g per 5 kg. De blauwgevoeligheid was met 355 zeer hoog. Het uitzicht (6,8) en de smaak van de chips (7,0) waren zeer goed. **Sassy** Het chipsras Sassy had een opbrengst die 8% hoger was dan deze van Lady Claire. De sortering 35-70 mm was dezelfde (97%). Het onderwatergewicht van dit ras lag heel hoog, met een gemiddelde van 507 g per 5 kg. Sassy was de meest blauwgevoelige van alle chipsrassen met een gemiddelde van 374. Het had de minste score voor smaak (5,7) van alle chipsrassen, maar toch was die nog goed. Het uitzicht kreeg een onvoldoende.

VR 808 Het middenvroeg chipsras vr 808 behaalde gemiddeld gezien de hoogste opbrengst bij de chipsrassen (+10%). Alle aardappelen behoorden daarbij tot de sortering 35-70 mm. Het ras had het hoogste onderwatergewicht van alle chipsrassen (512 g per 5 kg). De blauwgevoeligheid was gemiddeld 327. Net zoals Lady Claire was dit ras uitstekend van smaak (7,3) en uitzicht (7,2).

Vroege frietrassen

In 2009 werd een proef met 2 vroege frietrassen aangelegd in Gottem. Het ging om de rassen Première (referentie) en Primavera. De opbrengsten waren vergelijkbaar, maar Primavera had 9% meer in de sortering +50 mm. Dit kan verklaard worden door het kleinere aantal stengels bij Primavera. Première haalde een praktijkopbrengst van 40 ton/ha. Het onderwatergewicht van Première bedroeg 390 g per 5 kg. Bij Primavera lag dit iets lager (364 g per 5 kg). De kookkwaliteit was voor het ras Primavera beter (7,0 of zeer goed). De frietkwaliteit daarentegen was voor beide rassen slechts aanvaardbaar (3,3).

Versmarktassen

In Gottem en Tongeren werd een proef aangelegd met respectievelijk 6 en 8 vastkokende aardappelrassen voor de versmarkt. Nicola werd als standaardras genomen. Ook Charlotte en Cilena zijn veel geteelde rassen. De smaak na koken viel in 2009 bij vele rassen dikwijls tegen en dit op beide locaties. Ook voor Charlotte en Cilena, die normaal gezien een goede kookkwaliteit hebben, viel de smaakproef tegen.

Nicola Dit is een middenvroeg ras met een proefopbrengst op beide locaties van gemiddeld 57 ton/ha. Dit is vergelijkbaar met een praktijkopbrengst van 46 ton/ha (na aftrek van 20%). Zo'n 85% van de opbrengst behoorde tot de vermarktbaar sortering 30-60 mm. Nicola behaalde een onderwatergewicht van 364 g per 5 kg. De smaak na koken was goed, met een score van 6,8.

Alexia Dit ras lag voor het eerste jaar in proef. De vroegheid is vergelijkbaar met

Charlotte, dus iets vroeger dan Nicola. De opbrengst en de sortering 30-60 mm van Alexia was gemiddeld vergelijkbaar met deze van Nicola. Het onderwatergewicht was gemiddeld 355 g per 5 kg. De kookkwaliteit was zeer goed. Dit ras scoorde, samen met Nicola, het beste in de proef (6,8).

Allians Dit ras lag voor het tweede jaar in proef. De vroegheid is vergelijkbaar met Nicola. Allians had een van de laagste opbrengsten (-11%), met vooral een lage opbrengst in Tongeren. De markt-bare sortering 30-60 mm was 85%. Het onderwatergewicht (309 g per 5 kg) en de kookkwaliteit (4,8) waren laag en dus onvoldoende.

Artemis Dit vroege vastkokend ras lag voor de eerste keer in proef. In Tongeren was de opbrengst iets hoger dan die van Nicola, maar in Gottem was die vergelijkbaar. Gemiddeld was er toch een meeropbrengst van 5%. De sortering 30-60 mm lag in vergelijking met Nicola wel lager met 79%. Het onderwatergewicht bedroeg 340 g per 5 kg en de smaak na koken was 5. Dit is maar net voldoende.

Charlotte Dit ras werd enkel in Tongeren beproefd. Het is naast Nicola een veel geteeld versmarktras. Charlotte is iets vroeger dan Nicola en haalde een opbrengst die 2% lager lag. Ook de markt-

bare sortering 30-60 mm lag met 77% lager dan de standaard. Het onderwatergewicht was 364 g per 5 kg met een smaak na koken die onvoldoende was (4). De blauwgevoeligheid was de hoogste van alle versmarktrassen (131).

Cilena Dit is een middenvroeg ras met langovale knollen dat al verschillende jaren in de rassenproeven wordt opgenomen. Dit ras werd enkel in Tongeren uitgeplant. Het viel sterk tegen in opbrengst (-29%). De vermarkt-bare sortering was slechts 67%. Het onderwatergewicht bedroeg 340 g per 5 kg en de kookkwaliteit was onvoldoende (4).

Musica Dit ras lag voor het derde jaar in proef. Het ras haalde een opbrengst die 2% hoger lag dan deze van Nicola. De markt-bare sortering 30-60 mm van 75% lag daarentegen wel lager. Het onderwatergewicht (352 g per 5 g) lag iets lager dan het standaardras. Musica haalde bij de versmarktrassen de slechtste smaak na koken (3,5). In 2007 was de smaak na koken wel goed.

Orchestra Dit is het meest productieve ras met een meeropbrengst van 7% tegenover Nicola. De sortering 30-60 mm was echter de laagste met 42%. Het grootste aandeel lag boven de +60 mm. Dit ras moet nauwkeurig opgevolgd worden. Als

een voldoende onderwatergewicht en vermarkt-bare sortering bereikt zijn, moeten het loof tijdig doden. Het onderwatergewicht (305 g per 5 kg) was de laagste van alle versmarktrassen. De smaak was met een score van 4,5 eveneens onvoldoende.

Teeltjaar 2009

De maand juli bracht groeizaam zomerweer. Wij kregen regelmatig verdeelde neerslag, die werd afgewisseld met voldoende zon en zomerse dagen, maar zonder hitte. Vanaf augustus begon een droge periode die uiteindelijk zou duren tot de eerste week van oktober. Opvallend voor 2009 waren dan ook de hoge onderwatergewichten die gepaard gingen met hoge blauwgevoeligheid. De frietkwaliteit was dan weer goed tot zeer goed. ■

De volgende auteurs werkten mee aan dit artikel: Veerle De Blauwer, PCA; Annie Demeyere, Vlaamse overheid, ADLO; Patrick Vermeulen, VTI Poperinge; Dirk Martens, LTCW Sint-Niklaas en Jos Fagard, PIBO Tongeren.